

olyan idő, amikor a tudományos kutatás teljesen alá volt vetve az összes szellemi területeken korlátlan tekintélyt követelő Egyház elnyomó ellenőrzésének. A világháború, de különösen a gazdasági válság kitörése óta számos ország jelentősen csökkentette a tudományos intézményekre fordított kiadásait. Az Egyesült Államokban a tudományos munka támogatására fordított összegek a költségvetés félszázalékát sem teszik ki, (a fiziológiai kutatásokra ennek az összegnek természetesen csak kicsiny töredéke jut). A társadalom szervezete nem akarja követni az állati szervezet példáját, mely az inséges időkben csökkenti a kevésbé fontos szervek ellátását, anélkül azonban, hogy az agy ellátását csökkentené. Szerencsére ez a tekintetnélküliség nem egészen általános. Akadnak kormányok, melyek még mindig jelentős összegekkel járulnak hozzá a tudományos kutatásokhoz. Örömmel hallok, hogy annak az országnak, melynek most vendégei vagyunk a tudományos munkák fejlesztésére fordított kiadásai viszonylag magasabbak, mint bármely más országéi. Ez az eljárás nagy bölcseségről és tisztánlátásról tanuskodik s méltán például szolgálhat a többi országok számára. Minden nemzetnek szüksége van a tudományos eredmények és gondolatok szabad cseréjéből származó előnyökre, mert azoknak, akik felhasználják a múlt eredményeit, nem szabad elfeledniük, hogy kötelességeik vannak a jövővel szemben."

**TUDOMÁNY, AKADEMIA OROSZORSZAGBAN.** A francia tudósok egy csoportja Oroszországban járt s tapasztalatairól különböző helyeken beszámolt. Alábbiakat egyik ilyen, a párisi *Le Mois*-ban közzétett tanulmányból vesszük. „Az orosz Tudományos Akadémia elsődrendű szerepet játszik az ország gazdasági fölépítésében. Az Akadémia Leningrádban székel; 93 rendes, 68 tiszteletbeli és 300 levelező tagot számlál; elnöke a 88 esztendőes *Karpinszkij* tanár. A rendes tagok alkotják az Akadémia közgyűlését, mely évente ötször vagy hatszor ül össze, kitzúzi az ülések dátumát és a főbb megvizsgálendő kérdéseket. Az Akadémia munkássága az intézetekben, a laboratóriumokban, a kísérleti telepeken, a bizottságokban, a muzeumokban zajlik. Az Akadémia könyvtára kb. 4 millió kötetet számlál. Számos intézet olvadt be az Akadémia szervezetébe, mely viszont fiókinézeteket és telepeket létesített a Moszkvától és Leningrádtól legtávolabb eső országrészekben is. Az Akadémia költségvetése az 1928. évi 4 millió rubelről ebben az évben 45 millióra emelkedett. Az Akadémia hol egyik, hol másik városban tartja üléseit, gyakran több ezer főnyi hallgatóság jelenlétében. „Az Akadémia fő célkitűzése, — mondja *Korel* tanár, — megteremteni a tudományos elmélet s a szocialista építés gyakorlatának legszorosabb egységét, anélkül, hogy ez a legcsekélyebb mértékben is csökkentené a tudományos elmélet szerepét és megszükitené az általa vizsgált problémák körét.“

A tudósok kiképzése az akadémikusok irányításával a tudományos intézetekben folyik. Az egyes szakokban való kiképzés időtartama 3 esztendő. Az utóbbi négy esztendőben 115 jelöltet avattak fel. A jelenlegi jelöltek száma 300. Az Unió nemzeti köztársaságait illetően az Akadémia különösen a nemrég még primitív műveltségű helyi nemzeti lakossághoz tartozó tudósok kiképzésén fáradozik. (Tadzsikisztánban pl. senki sem tudott írni-olvasni...)

*Asmus* tanár felvilágosításai szerint az egész oroszországi tudományos szervezet új típusú specializálódásra és munkamegosztásra épült. A tudományos fejlődés ezáltal arra törekszik, hogy a tudósoknál egybekapcsolja a mély és részletes specializálódás elvét s a tudományos kutatások differenciált és sajátos ágában betöltött szerepük tudatát az

egész tudományos megismerés konkrét egységében betöltött szerepük megértésével.

Ahogy Asmus tanár mondja: „Oroszországban a tudomány nem a tőke vagy a tőkét képviselő állam támogatásából él, mely válságba került az előbbivel együtt. Csak nálunk lehetségesek olyan célkitűzések s a tudományos munka olyan szervezetei, amik sokrétűségükkel és szélességükkel túlélik mindazon, amit a tőkés állam a köz- vagy magánkezdeményezés útján a rendszer legjobb éveiben megtehetett.“

Az új orosz alkotmány tervezetével foglalkozó bizottság egyik ülésén, 1918 tavaszán vetette fel *Pokrovskij* a szocialista Akadémia létesítésének gondolatát, mely marxista elméleti főintézet lenne s a tudományos szocializmus s a materialista dialektika kérdéseivel foglalkoznák.

Lenin igen helyeselte ezt a kezdeményezést és 1918 június 25-én a Páncos központi végrehajtóbizottság ratifikálta a szocialista Akadémia alapszabályait.

1919-ben az Akadémia alapszabályt változtatott; tevékenységét tudományos kutatásokra határozta és leegyszerűsítette szervezetét. 1923-ban vette fel a „Szocialista Akadémia“ nevet. A huszadik pártkongresszus fogalmazása szerint fokozatosan tudományos és módszertani központtá kell fejlődnie, s a tudományos kutatás minden ágát egyesíteni hivatott. 1926 november 26-án a Központi Végrehajtóbizottság elnöksége ratifikálja a Szocialista Akadémia új alapszabályait s a következőkben határozza meg az intézmény feladatát:

„1. A Szocialista Akadémia az egész Unió legfőbb tudományos intézete, mely a társadalom- és természettudomány, valamint a szocialista építés kérdéseinek kutatásával és feldolgozásával foglalkozik, a szocialista elmélet alapján.

2. A Szocialista Akadémia feladatai közé tartozik: a) A szocialista elmélet kérdéseinek feldolgozása. b) Küzdelem a szocialista elmélet polgári és kispolgári elferdítése ellen. c) Küzdelem a dialektikus materialista szempontra szigorú alkalmazásáért a társadalom és természettudományokban; s az idealista kísérletek leleplezése“.

A Szocialista Akadémia tagjai olyanok, akik a szocialista elmélet fejlesztésén dolgoznak, s akik tudományos műveik vagy eredményes gyakorlati tevékenységük révén elismertek. A Szocialista Akadémia elnöksége tizenöt tagot számlál, akiket a Tudományos Akadémia teljes gyűlékezete választ.

Jelenleg a Szocialista Akadémia hét intézetet foglal magába: Gazdasági Intézet; Világgazdasági és Világpolitikai Intézet; Szocialista Építés- és Jogügyi Intézet; Bölcsészeti Intézet; Földművelési Intézet; Történelmi Intézet; Irodalmi és Művészeti Intézet.

A Szocialista Akadémia nagy könyvtár és olvasótermet tart fenn. A könyvtár mellett jelentős könyvészeti szolgálat működik. Az egyes intézetek mellett tanulmányi osztályok dolgoznak.

Az Akadémia számos tudományos folyóiratot, enciklopédiát, szakgyűjteményt és tankönyvet jelentet meg. Emellett jelentős népszerűsítő munkát végez az ország főbb gócaiban tartott szabadelőadások révén; az intézetek viszont szoros kapcsolatban állnak a gazdasági és közigazgatási szervezetekkel.

A Mezőgazdasági Intézet pl. a következő kérdésköröket kutatja: a város és falu közti ellentét megszüntetése; a kolhozok vezetése, a mezőgazdasági munka termelőképesége. A Gazdasági Intézet a nemzetgazdaság technikai újjáépítésével, az ipari munka szocialista megszervezésével s a kereskedelem fejlesztésével foglalkozik. Természete-

sen elméleti szempontból. De a jelszó ez: „Az elmélet, ha valóban helyes, tiszta áttekintést, előrelátást, munkában való biztonságot és ügyünk győzelmében való hitet kölcsönöz a gyakorlat embereinek.“

**A** MAGLAVITI CSODA. *Petrache Lupunak*, a maglaviti tehénpásztor-nak az esete, aki állítása szerint beszélt az istennel, felszínre hoz pár kérdést, amely elég szoros összefüggésben van Románia mai politikai és társadalmi helyzetével. Elsősorban kiderült, hogy a sajtó a maglaviti eseményt nemcsak színes riportokban teregette ki az olvasó előtt, hanem ezenfelül „értelmezett“ is. Ez az értelmezés szoros összefüggésben van bizonyos politikai követelményekkel, különösen a szélső-jobboldali sajtó esetében. Természetes, hogy a szélsőjobb orgánumai Maglavitot a romániai Lourdes-nak kiáltották ki és így nem meglepő, hogy a Curentul templomépítésre buzdítja az illetékeseket, hogy a maglaviti csodának emléke legyen s a hiveknek zarándokhelye. A „demokrata“ sajtó sem marad hátra Maglavit félreértésében. Jellemző erre a „progresszív“ H. Samévicici esete, aki Petrache Lupun antropológiai vizsgálatot végezve kiderítette, hogy nevezett arctipusa, csontozata, fejalkata és egyéb antropológiai jegyei alapján „a fajok legnemesebbikének, az árjának“ típusát képviseli és így — mi sem természetesebb ennél — a maglaviti csoda „az eljövendő vallási reneszánsz egyik állomása“. Bizarrabb következtetést már csak a kiküldött hatósági orvos vont le a maglaviti eseményekből, aki megvizsgálván Luput kijelentette, hogy nevezett teljesen beszámítható és így „a csoda meg kellett, hogy történjen“. A tudomány embereit Maglavit a'aposan megzavarta, nem úgy az ügyben eljáró csendőrt, aki Lupu ellen vizsgálatot vezetett le és ennek során odakonkludált, hogy a tehénpásztor megszállottsága egyszerű csalás, mert az isteni megnyilatkozásnak a szóbanforgó helyen semmi nyoma nincsen és így a nyomozó tudomány mai állása szerint a szóban forgó helyen kinyilatkozás meg sem történhetett. A kommentárok aránylag józanabb és szkeptikusabb része sem vizsgálta meg Maglavitot a maga tényleges jelentőségében, megelégedtek azzal, hogy Luput csalónak vagy hiszterikus hallucinálónak bélyegezték, a parasztság processzióját pedig tömegőrületnek. Persze a problémát nem lehet csak úgy egyszerűen mentőkkel és antropológiával elkenni. A helyzet az, hogy a XX. század elején az olteniai síkon megjelenik egy egyszerű ember és újólaj hirdeti a Biblia tanításait. Ezeknek a tanításoknak a nyomában — egy valószínűleg rövid idejű — tömegmozgalom keletkezik, fanatizált emberek tizezrei zarándokolnak Maglavitba, hogy meghallgassák és kövessék Petrache Lupu tanításait. Világos, hogy sem az ember, sem a mondanivalója magában véve az olteniai parasztságnak nem valami vonzó. Az akadozva beszélő és az újságírók tanúsága szerint csekély értelmiségű tehénpásztor egyáltalában nem mutatja a proféták képességeit. Amit mond, azt a hallgatók mind hallották a templom szószékéről. És mégis 60 ezer ember jön össze és a legnagyobb áhitattal hallgatja Lupu dadogó beszédét és tanításait. Hiszterikus férfi-Johannával állunk szemben? Bizonyos: de ez még mindig nem magyarázza meg Maglavitot, mint tömegjelenséget. Elsősorban u. i. arról van szó, hogy Maglavit az utóbbi évek leghatalmasabb arányú paraszti megmozdulása. Így nő ki Maglavit a riportok émeiyítő leírásai s az értelmezések kúsza zürzavarából és így válik szociális jelenséggé.

Maglavit a falu csodavárásának a tünete. A csodavárás társadalmi alapja az, hogy a csodát váró közület önmagában akcióra nem képes, bajainak az orvoslását saját eszközeivel és saját erejéből elvégezni nem tudja, idegen földi tényező már nem segít vagy éppen ellenségesen vi-